

Samrådsunderlag för ansökan om tillstånd för vattenverksamhet vid Hagestad mosse i projektet Lv 1022 Hammar-Skillinge GC-väg

Ystads kommun, Skåne län

2021-10-08

Trafikverket

Postadress: Gibraltargatan 7, 211 18 Malmö

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Samrådsunderlag för ansökan om tillstånd för vattenverksamhet vid Hagestad mosse i projektet Lv 1022 Hammar-Skillinge GC-väg

Författare: AFRY

Dokumentdatum: 2021-10-08

Ärendenummer: TRV 2021/92042

Projektnummer: 157284

Version: 0.1

Kontaktperson: Kerstin Jensen, Trafikverket

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
1. INLEDNING	6
1.1. Bakgrund	6
1.2. Prövning av vattenverksamhet	6
1.3. Lokalisering	8
1.4. Rådighet och fastighetsförhållanden	9
1.4.1. Dikningsföretag	9
1.5. Anläggningstid	9
2. BESKRIVNING AV PLANERAD VERKSAMHET/ÅTGÄRD	9
2.1. Föreslaget utförande	9
2.2. Alternativt utförande	12
2.3. Alternativ lokalisering	12
3. FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRVÄNTAD MILJÖPÅVERKAN	13
3.1. Naturmiljö	13
3.1.1. Nulägesbeskrivning	13
3.1.2. Förväntad miljöpåverkan	13
3.2. Vattenmiljö	13
3.2.1. Nulägesbeskrivning	13
3.2.2. Förväntad miljöpåverkan	14
3.3. Buller och vibrationer	14
3.3.1. Nulägesbeskrivning	14
3.3.2. Förväntad miljöpåverkan	14
3.4. Riksintresse för friluftsliv och naturvård	14
3.4.1. Nulägesbeskrivning	14
3.4.2. Förväntad miljöpåverkan	16
3.5. Natura 2000	16
3.5.1. Nulägesbeskrivning	16
3.5.2. Förväntad miljöpåverkan	17
3.5.4. Nulägesbeskrivning	18
3.5.5. Förväntad miljöpåverkan	18

3.6. Miljö kvalitetsnormer	18
3.6.1. Nulägesbeskrivning	18
3.6.2. Förväntad miljöpåverkan	18
3.7. Kulturmiljö	19
3.7.1. Nulägesbeskrivning	19
3.7.2. Förväntad miljöpåverkan	19
3.8. Landskapsbild	19
3.8.1. Nulägesbeskrivning	19
3.8.2. Förväntad miljöpåverkan	19
3.9. Kumulativa effekter	19
4. OMFATTNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN	20
4.1. Nollalternativ	20
4.2. Bedömning om miljöpåverkan	20
4.3. Samrådsrets	20
4.4. Tidsplan	20
4.5. Avgränsning i miljökonsekvensbeskrivningen	20
4.6. Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen	21

Sammanfattning

Trafikverket har tillsammans med Region Skåne och kommuner ingått i ett samarbete som verkar för att utpeka en nationell cykelturistled längs Skånes sydkust. Med anledning av detta planerar Trafikverket nu en förbättring av cykelmöjligheter mellan Hammar och Skillinge på en sträcka om 22 kilometer. Trafikverket har arbetat fram en vägplan för ändamålet.

Vid Hagestads mosse kommer en pålad spång samt gång- och cykelbro anläggas i anslutning till befintlig vägbro. Anläggandet med tillhörande grävning, utfyllnad och pålning innebär att åtgärderna faller under definitionen vattenverksamhet. Var och en av åtgärderna kräver anmälan till Länsstyrelsen. I samråd med Länsstyrelsen Skåne har de dock lyft att åtgärderna bör samlas i en ansökan om tillstånd för vattenverksamhet hos Mark- och miljödomstolen.

Det valda alternativet är att gång- och cykelvägen anläggs som en spång och en träbro över ån. Gång- och cykelvägen anläggs norr om befintlig vägbro. För att minimera intrånget i mossen är det av vikt att åtgärden är utformad och planerad med tillhörande skyddsåtgärder för att minimera risken att skada den känsliga miljön närmast Mossabäcken och Tyge å.

Under anläggningsskedet kan naturvärdena komma att påverkas lokalt i det område där spång och bro är aktuell. De störningar som uppstår under byggtiden är främst buller, vibrationer, risk för påverkan nedströms av löst sediment, maskiner som kör ner växlighet, påverkan på djurlivet i mossen vid utfyllnad samt luftsläpp från arbetsmaskiner. Försiktighet och tidsrestriktioner för arbetet kommer att krävas för att minimera risk för störning av groddjur och fåglar.

Sammantaget bedömer Trafikverket att den planerade verksamheten ej kan anses medföra betydande miljöpåverkan enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966). Detta utifrån att den pålade spången och bron enbart förväntas ge en lokal inverkan på naturvärdena inom mossen under anläggningsfasen. Kulturvärden, riksintressen för friluftsliv och naturvård, område för Natura 2000, nedströms vattendrag, landskapsbild och närboende förväntas ej påverkas negativt av åtgärden.

Tillstånd för vattenverksamhet prövas av Mark- och miljödomstolen. Innan ansökan lämnas in ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram för anläggning, grävning, utfyllnad och pålning av spången och bron vid mossen. Processen inleds med ett samråd med länsstyrelsen, kommunen, intresseorganisationer, närboende samt med de som kan antas vara särskilt berörda.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Trafikverket har tillsammans med Region Skåne och kommuner ingått i ett samarbete som verkar för att utpeka en nationell cykelturistled längs Skånes sydkust. Med anledning av detta planerar Trafikverket nu en förbättring av cykelmöjligheter mellan Hammar och Skillinge, se sträckning i figur 1 nedan. Sträckan är från start till slutpunkt 22 kilometer. Trafikverket har arbetat fram en vägplan för ändamålet. Samtliga kartor i samrådsunderlaget har grundkarta från ©Lantmäteriet, Geodatasamverkan, som underlag om inget annat anges.

Figur 1 Översiktskarta för gång- och cykelvägen mellan Hammar och Skillinge, Hagestads mosse markeras med en röd ring. Bild från AFRY.

Vid Hagestads mosse, se röd ring i figur 1 ovan, kommer en pålad spång samt gång- och cykelbro att anläggas i anslutning till befintlig vägbro. Anläggandet med tillhörande grävning, utfyllnad och pålning faller under definitionen vattenverksamhet. Var och en av åtgärderna kräver anmälan till Länsstyrelsen. Vid samråd med Länsstyrelsen har man dock lyft att åtgärderna bör samlas i en ansökan om tillstånd för vattenverksamhet hos Mark- och miljödomstolen (MMD).

Aktuellt dokument utgör tillsammans med bilagor underlag inför Länsstyrelsen i Skånes beslut om betydande miljöpåverkan av den planerade vattenverksamheten. I samrådsunderlaget finns beskrivningar av verksamheten, dess närmaste omgivningar och de huvudsakliga miljöeffekter som åtgärden bedöms få.

1.2. Prövning av vattenverksamhet

Enligt miljöbalkens (1998:808) 11 kap. om vattenverksamheter utgör uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning eller pålning i ett vattenområde som vattenverksamheter, enligt 3 § 1 och 2 punkten.

För all vattenverksamhet gäller generell tillståndsplikt enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Enligt 11 kap. 9a § miljöbalken är det möjligt att för vissa vattenverksamheter istället göra en anmälan till länsstyrelsen.

Dessa vattenverksamheter finns uppräknade i 19 § förordningen om vattenverksamhet med mera (1998:1388). Bland annat omfattas följande åtgärder, relevanta för projektet, av anmälningsplikt:

- uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,
- grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,
- byggande av en bro eller anläggande eller byte av en trumma i ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund,

De åtgärder som för aktuell gång- och cykelväg identifierats som potentiellt anmälningspliktiga vattenverksamheter vid mossen är anläggningen av spång liksom bron över Tyge å (medelvattenföring 0,18 m³/s), grävning och fyllning i vattenområdet om ca 300-400 m² samt pålning i ett område om ca 300-400 m².

För sträckan vid Hagestads mosse planeras en gemensam ansökan om tillstånd för de samlade anmälningspliktiga åtgärderna till Mark- och miljödomstolen (MMD). Enligt 6 kap. 23–24 §§ miljöbalken ska det som huvudregel ske en undersökning om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inför miljökonsekvensbeskrivning och tillståndsansökan. Samrådsunderlaget utgör underlag för samråd med den information som en verksamhetsutövare enligt 6 kap. miljöbalken är skyldig att lämna till tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan komma att bli särskilt berörda av vattenverksamheten.

Alla synpunkter som inkommer kommer att sammanställas i en samrådsredogörelse och därefter beslutar Länsstyrelsen om den planerade vattenverksamheten är betydande miljöpåverkan eller inte. Om Länsstyrelsen bedömer att verksamheten inte innebär betydande miljöpåverkan tas en liten miljökonsekvensbeskrivning (MKB) fram och ansökan, samrådsredogörelse och MKB lämnas till MMD. Om Länsstyrelsen bedömer att verksamheten innebär betydande miljöpåverkan ska ett avgränsningssamråd genomföras för att bestämma miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och omfattning. Kraven på underlaget är då högre. Ett samrådsunderlag tas fram till en större samrådskrets och ansökan, samrådsredogörelse och MKB lämnas till MMD.

För att avgöra om de inkomna handlingarna utgör ett tillräckligt beslutsunderlag eller är i behov av komplettering skickar MMD ut ansökningshandlingarna på remiss där yttranden från olika myndigheter inhämtas. När ansökan är komplett tas den upp till prövning och kungörs av domstolen. Kungörelsen syftar till att informera myndigheter och enskilda om den pågående tillståndsprocessen, och dessa ges sedermera möjlighet att lämna in synpunkter om den planerade verksamheten till domstolen. Samtliga inkomna synpunkter övervägs av MMD.

När målet anses tillräckligt utrett kallar domstolen till huvudförhandling. Huvudförhandlingen är öppen för alla och sker vanligen i en möteslokal nära den tänkta verksamheten, i vissa fall avgörs ärendet på enbart på de inkomna handlingarna. Målet avgörs genom dom som meddelar om vattenverksamheten får bedrivas eller inte samt vilka villkor som gäller. Tillståndsdomar kan överklagas av såväl myndigheter som sakägare. Domar från MMD överklagas till Mark- och miljööverdomstolen. Särskilt prövningstillstånd krävs dock för att domstolen ska ta upp målet.

1.3. Lokalisering

Hagestads mosse är lokaliserad i Ystad kommun ca 3 km från Löderups strandbad respektive Mälarhusen, se figur 2.

Figur 2. Översiktskarta från Lantmäteriet, Hagestads mosse är markerad med rött.

Den numera utdikade Hagestads mosse är i dagsläget en våtmark bevuxen med lövbuskar och lövträd. Mossabäcken rinner genom mossen och byter namn till Tyge å ned mot havet, se figur 3.

Figur 3. Hagestads mosse, område för anläggandet av bron är markerad med en rött. Karta från Lantmäteriet.

1.4. Rådighet och fastighetsförhållanden

Trafikverket har som väghållare och banförvaltare rådighet att bedriva vattenverksamhet som behövs för allmän väg eller järnväg enligt 2 kap. 4 och 6 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser för vattenverksamhet m.m. Tillkommande vägrättsområde samt tillfällig nyttjanderätt under byggtiden tas i anspråk av Trafikverket genom vägplanen när denna är fastställd.

Aktuell vattenverksamhet kommer bedrivas på fastighet Hagestad 5:16, se Figur 4 nedan.

Figur 4. Fastighetskarta från Lantmäteriet.

1.4.1. Dikningsföretag

Bron går över en del av Mossabäcken/Tyge å som ingår i dikningsföretaget *Hagestads mosse utdikning inom Hagestad och Sandby byar*.

1.5. Anläggningstid

Den totala anläggningstiden för färdigställande av gång- och cykelvägen för hela sträckan mellan Hammar och Skillinge beräknas till ca 24 månader. Anläggningstiden för gång- och cykelvägen över Hagestads mosse uppskattas uppgå till cirka 3 - 4 månader, vilket beskrivs närmre i avsnitt 2.1.

2. Beskrivning av planerad verksamhet/åtgärd

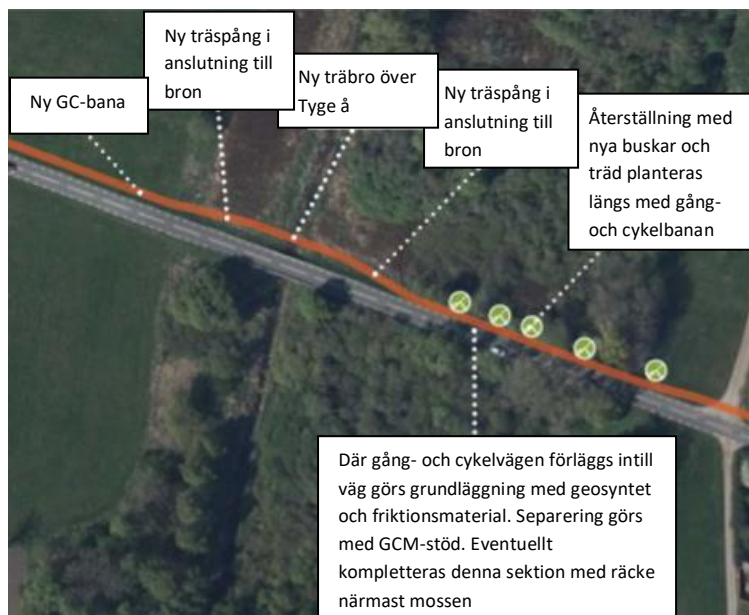
2.1. Föreslaget utförande

Det valda alternativet är att gång- och cykelvägen anläggs som pålad spång och friliggande pålad träbro, norr om befintlig vägbro. Lösningen har valts utifrån en avvägning mellan ekonomi och möjligheterna att begränsa påverkan i de känsligaste delarna av sträckan vid Mossabäcken/Tyge å.

Som förutsättning för val av utformning gäller att bron ska ha en livslängd på minst 80 år och att bron ska ha en god estetisk utformning och vara anpassad till landskapet.

Detta i syfte att skapa en attraktiv upplevelse längs gång- och cykelvägen. Därtill har krav ställts på att utformningen inte får påverka vattennivån i vattendraget och att utformningen ska anpassas så att intrånget i mossen och Tyge å minimeras.

Den planerade utformningen och en idéskiss ses nedan i figur 5 respektive 6.

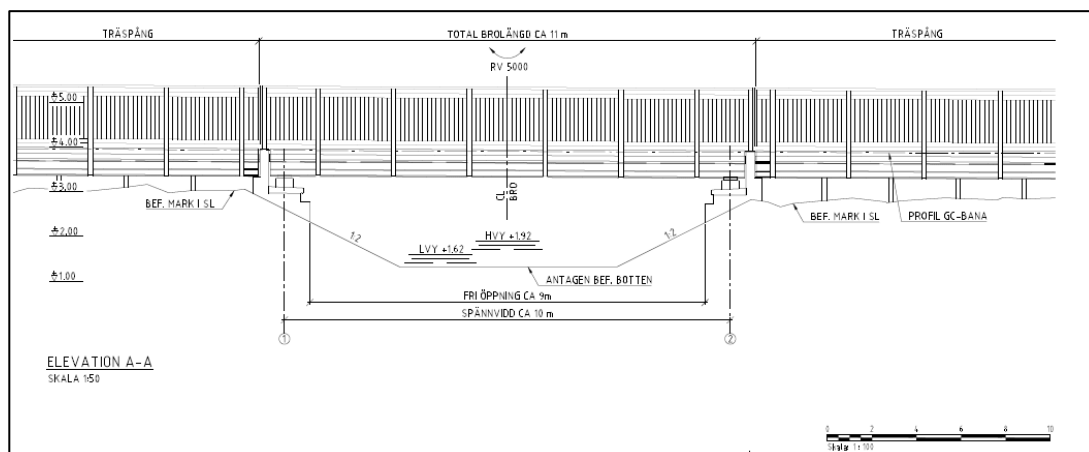
Figur 5. Planerad utformning av gång- och cykelvägen över mossen och Tyge å. Bild AFRY.

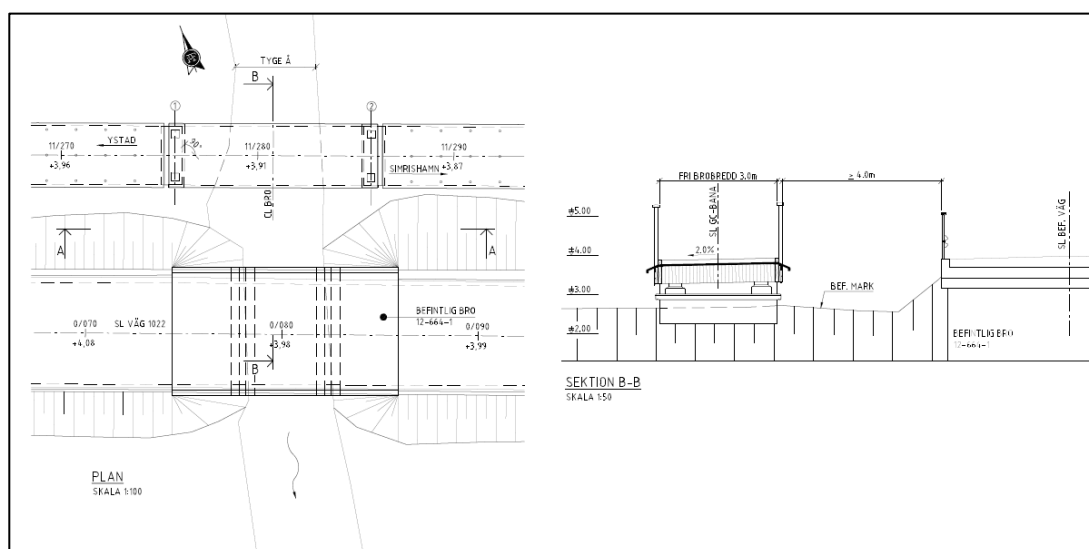
Figur 6. Idéskiss för passage över Hagestads mosse och Tyge å. Bild AFRY.

Anläggningen kommer utgöras av en 35 meter spång till en 11 meter lång bro och vidare till en 35 meter spång som avslutas med en 75 meter lång bank på geosyntet. Således uppskattningsvis med en total längd om cirka 160 meter och 3 meter bred.

Bron över Tyge å beräknas bli cirka 11 meter lång med en fri brobredd på cirka 3 meter för gång- och cykeltrafikanter, se figur 7 och figur 8.

Figur 7. Principskiss för bron över Tyge å. Bild AFRY.

Figur 8. Principskiss i plan och sektion för den planerade bron över Tyge å. Bild AFRY.

Bron anläggs med två fundament som gjuts i torrhet. Grundläggningen görs med pålar varför inga djupare schakt som kan komma att påverka Tyge å och mossen krävs, dock kan pumpning och även spontning bli aktuellt beroende på vattenståndet under anläggningstiden. För anläggandet av fundamenten kommer det krävas schaktning i slänten till Tyge å. Anläggningstiden för fundamenten beräknas uppgå till cirka 1 månad. När fundamenten har uppnått full bärighet kan bron lyftas på. Bron planeras inte att byggas inom området.

För att minimera intrånget i mossen och växtstrukturen planeras gång- och cykelvägen anläggas som en pålad spång. För att minska behovet av pålning i anläggningens östra del är tanken att geosyntet med hög draghållfasthet läggs ut direkt på mossen och att det därefter läggs på ett lager av friktionsmaterial i form av kross. Geosyntet och friktionsmaterialet får sätta till sig under några månader för att därefter hårdgöras och beläggas med slitlager.

Utifrån markens bärighet och för att möjliggöra en lämplig lutning på gång- och cykelvägen kommer den del av spången som ansluter till bron att pålas. Uppskattningsvis utgörs halva anläggningen av en pålad spång inklusive bro och halva sträckan utgörs av en spång vilande på geosyntet och

fyllnadslager. Pålarna förs ned till fast botten och placeras i tre rader med ett mellanrum på 1-1,5 meter. Val av pålningsmetod och typ av pålar görs för att minimera påverkan på naturmiljön, utifrån vad som är anläggningsmässigt möjligt utifrån hållfasthet och kostnad. För att minska påverkan på naturmiljön föreslås pålarna drivas ner från befintlig bro. Anläggningstiden för pålningen uppskattas uppgå till knappt 1 månad.

Totalt beräknas anläggningstiden uppgå till 3 - 4 månader. Av denna tid kommer arbete i vattenområdet endast ske under en kortare tid i samband med schakt för fundament, pålning och utläggning av geosyntet och fyllnadsmaterial. Hänsyn till när i tiden åtgärderna genomförs kommer tas utifrån den flora och fauna som förekommer i mossen och i Tyge å, samt utifrån när det är möjligt att utföra arbeten byggnadstekniskt.

2.2. Alternativt utförande

Beslutet av vald utformning av gång- och cykelvägen föregicks av en process där olika förslag togs fram. Tidigare alternativ som valts bort var olika sätt att bredda befintlig vägbro men även en helt ny vägbro med integrerad gång- och cykelväg.

Alternativen valdes bort då den befintliga bronns begränsade livslängd inte gjorde ombyggnad lämpligt, samt då alla alternativen var kostsammare och sämre för både natur- och vattenmiljön.

I tidigt skede fanns det även ett alternativ till att lägga ut geosyntet som innebar en urgrävning på 1,5 meter av torv. Återfyllning skulle ske med massor av sand, grus eller sandmorän. Det bedömdes att denna åtgärd skulle leda till en större påverkan för djur- och växtliv i mossen än valt alternativ då bl.a. stora skador kunde uppkomma i samband med grävning och bortfraktning av massorna.

2.3. Alternativ lokalisering

För aktuell vägplan finns en förenklad åtgärdsvalsstudie framtagen från 2016. I den förenklade åtgärdsvalsstudien studeras åtgärder på den 22 kilometer långa sträckan och det redovisas flera möjliga alternativ till sträckning. I ett möte mellan Trafikverket och länsstyrelsen under 2012 presenterades åtgärdsvalsstudien. Vid mötet framkom att området söder/öster om väg 1022 och 1500 i naturreservat och Natura 2000 ska undvikas.

Enligt lokaliseringsprincipen i 2 kapitlet 6 § miljöbalken anges att ”för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön”. En liknande lydelse återfinns även i väglagens 13 § som anger att ”när en väg byggs ska den ges ett sådant läge och utformas så att ändamålet med vägen uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskälig kostnad” [...].

Eftersom Trafikverket anser det vara möjligt att uppfylla ändamålet genom att anlägga gång- och cykelvägen på den norra sidan av vägsträckan Hammar-Skillinge och därmed undvika att man på ett betydande sätt påverkar den skyddsvärda miljön söder och öster om vägen bedömdes att detta var det enda tillåtliga alternativet enligt miljöbalken.

Ett mer utförligt resonemang för lokalisering av gång- och cykelvägen kan läsas i miljökonsekvensbeskrivningen till vägplanen.

3. Förutsättningar och förväntad miljöpåverkan

3.1. Naturmiljö

3.1.1. Nulägesbeskrivning

En naturvärdesinventering (NVI) avseende biologisk mångfald har utförts av Ekologigruppen i oktober 2017. En kompletterande inventering utfördes våren/sommaren 2018. I NVI:n ingår naturvärdesklass 1–4, generellt biotopskydd, detaljerad redovisning av artförekomst och kartering av Natura 2000 naturtyper. Inventering på fältnivå har omfattat ett område på 40 meter på ömse sidor om väg med aktuell sträckning. Områden med naturvärdesklass 1 och 2 har högst naturvärden.

I naturvärdesinventeringen klassades Hagestads mosse (objekt nr 65) till Naturvärdesklass 2, högt naturvärde. Området är tätt med videsnår i ett öppet vatten längs med ett vattendrag.

Lökroda fanns noterat i artportalen år 1992 vilket höjde klassningen från 3 till 2 i Ekologigruppens bedömning. Dock är noteringen i artportalen egentligen från 70-talet (men rapporterades först 1992 enligt Boris Berglund). Därefter har inte lökroda hörts i mossen trots flertalet besök av inventerare genom åren. Mossen är igenväxt och hyser troligen fisk vilket brukar innebära att lökrodan inte finns i samma vatten. Miljön i mossen anses därför olämplig för arten enligt Ecocoms bedömning år 2018.

Som resultat av en genomförd fågelinventering i oktober 2017 påträffades vid flera tillfällen Småfläckig sumphöna som är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen. Småfläckig sumphöna påträffades vid Hagestads mosse. Arten häckar i Skåne med cirka tio par.

3.1.2. Förväntad miljöpåverkan

Att grundlägga spången på pålar gör minimalt intrång i miljön. Miljöpåverkan förväntas vara lokal och främst begränsad till anläggningstiden, dels under pålningen och dels när man anlägger de två gjutna fundament som bron kommer fästas på. Då gjutning måste ske i torrhet kan pumpning och spontning bli aktuellt. Under anläggningsfasen kommer det även krävas schaktning i slänten till Tyge å. Detta innebär att växtlighet banas av eller kan komma att köras ner av maskiner.

Under pålningen kommer bullernivåerna tillfälligt höjas vilket innebär att fågel- och djurlivet kan bli störda och det är viktigt att anläggningstiden görs under den tid under året då det finns minst risk för störning.

Utläggning av geosyntet och friktionsmaterialet i östra delen av mossen kan förväntas ge en negativ påverkan på växt- och djurliv samt förändrar vattnets möjlighet till rörelse i mossen. Vattnet kommer helt stoppas upp av geosyntet med utfyllnad och kommer därför behöva ta andra vägar i mossen.

3.2. Vattenmiljö

3.2.1. Nulägesbeskrivning

Hagestads mosse är en dikad men igenväxt våtmark bevuxen med lövbuskar och lövträd. Mossen hyser troligen fisk. Mossabäcken rinner genom mossen och byter namn till Tyge å ned mot havet. Även vid höga flöden vid exempelvis snösmältning på våren och höstregn minimerar den väletablerade växtligheten och stabila botten risken för att bottensedimentet tar sig nedströms.

3.2.2. Förväntad miljöpåverkan

Under anläggningsfasen av den planerade bron kommer grävning, fyllning och pålning förekomma vilket innebär att risk finns för att sediment lokalt i det område där åtgärderna är aktuella kan komma att flytta sig nedströms. Detta kan orsaka tillfällig grumling då bottensedimentet virvlas upp och försämrar ljusförhållandena för en kort tid. I driftskedet bedöms växt- och djurliv inte påverkas då de kan fortsätta leva under spången.

Genom skyddsåtgärder, som att grundlägga gång- och cykelbron på pålar och att arbetet kan utföras med en mindre maskin liksom till fördel från den befintliga vägbron, minskar intrånget i naturmiljön. Likaså genom att utföra arbetena under lågflöde minimeras risk för störning och spridning av sediment nedströms.

3.3. Buller och vibrationer

3.3.1. Nulägesbeskrivning

I dagsläget finns en tvåfilig vägbro över den aktuella delen inom Hagestads mosse och inom ca 300 meters radie från den planerade åtgärden ligger ett tiotal bebodda fastigheter.

3.3.2. Förväntad miljöpåverkan

Åtgärderna som kommer vidtas i och med den planerade passagen över mossen kommer inte förändra trafikflöden eller trafikering på sträckan. Ljudnivåerna bedöms därmed inte heller påverkas av projektet. Ett visst mått av ökade störningar genom buller kan dock uppkomma under anläggningsskedet. Under anläggningsskedet kan områdets fauna komma att påverkas lokalt i det område där åtgärderna är aktuella. Genom skyddsåtgärder, som att använda mindre bullrande maskiner samt att strategiskt styra när i tiden arbetet anläggningen utförs, minimeras risk för störning av den känsliga arten Småfläckig sumphöna liksom närboende.

3.4. Riksintresse för friluftsliv och naturvård

3.4.1. Nulägesbeskrivning

Området där bron kommer anläggas omfattas av riksintresse för friluftsliv liksom naturvård. Se figur 9 och figur 10 för uppfattning av riksintressenas gränsdragning.

Södra delen av Hagestads mosse ligger inom riksintresse för friluftsliv. Den del av mossen som är aktuellt för vattenverksamhet ligger som helhet inom riksintresset omnämnt som *Kuststräckan Trelleborg - Abbekås - Sandhammaren – Mälarhusen – Simrishamn*. Hagestads mosse benämns dock inte särskilt i dokumentet som beskriver området och dess huvudkriterier.

Figur 9. Aktuellt område inom Hagestads mosse ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv, markerat med blått. Bild från Naturvårdsverket.

Hagestads mosse ligger som helhet inom riksintresse för naturvård omnämnt som *Kusten Simrishamn – Nybrostrand* i Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07.

Figur 10. Aktuellt område inom Hagestads mosse ligger inom riksintresse för naturvård, markerat med grönt. Bild från Naturvårdsverket.

I beslutet står angivet att Hagestads mosse kan betecknas som en nyckellokal av stort botaniskt och geologiskt intresse för klarläggandet av vegetationens invandring och utveckling i södra Sverige efter den senaste nedisningen. Hagestads mosse är dessutom en lokal för tolkningen av Östersjöbäckens nivåförändringar. Mossen hyser en säregen insektsfauna.

3.4.2. Förväntad miljöpåverkan

Enligt Miljöbalken ska områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Under driftstiden förväntas de aktuella åtgärderna inom Hagestads mosse inte ha någon negativ påverkan på riksintressena. Den föreslagna åtgärden kommer att gynna det rörliga friluftslivet genom anläggandet av gång- och cykelvägen. Området kring Hagestads mosse kommer kunna nås utan bil och tillgängligheten blir större.

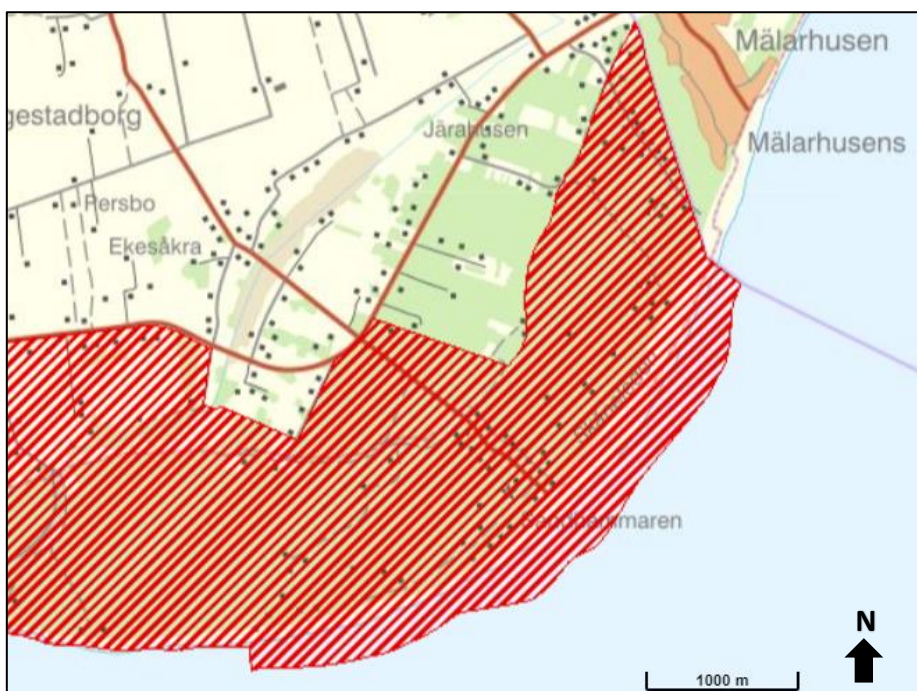
Under anläggningsskedet kan naturvärdena komma att påverkas lokalt, som växt- och djurlivet, i det område där åtgärderna är aktuella. Dessa förväntas dock återhämta sig snabbt.

3.5. Natura 2000

3.5.1. Nulägesbeskrivning

Hagestads mosse omfattas inte av Natura 2000 dock ligger den i närheten av Natura 2000-området *Sandhammaren-Kåseberga*. I beskrivningen till *Sandhammaren-Kåseberga* står att området utgör ett av landets största kustdynsområden och har höga biologiska värden, med mycket artrik flora och insektsfauna. Vid havsstranden pågår en kontinuerlig vegetationssuccession när nya dyner ständigt bildas. Området är även ett populärt utflyktsmål för rekreation och friluftsliv samt utgör ett betydande turistmål. Natura 2000-området består av flera naturreservat.

Natura 2000-området utgör ett särskilt skyddsområde enligt fågeldirektivet (SPA), se figur 11, och delvis också område av gemenskapsintresse enligt Art- och habitatdirektivet (SCI), se figur 12.

Figur 11. Hagestads mosse ligger i närheten av Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga. Skyddsområde enligt Fågeldirektivet (SPA) markerat med rött, bild från Naturvårdsverket.

Figur 12. Hagestads mosse ligger i närheten av Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga. Skyddsområde enligt Art- och habitatdirektivet (SCI) markerat med blått, bild från Naturvårdsverket.

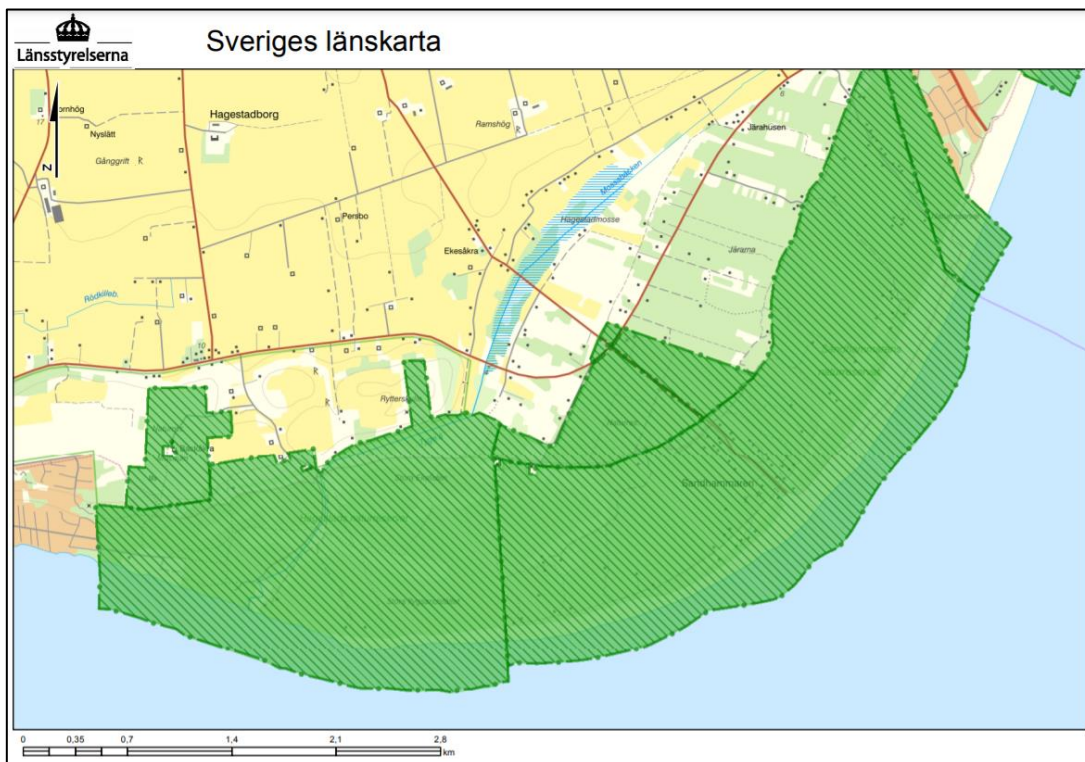
3.5.2. Förväntad miljöpåverkan

Sedan 1 juli 2001 är alla Natura 2000-områden klassade som riksintressen (4 kapitlet 1 och 8 §§ MB). Ingrepp får bara göras om de inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Natura 2000 skapades inom EU för att hejda utrotningen av djur och växter och för att hindra att deras livsmiljöer förstörs.

De aktuella åtgärderna inom Hagestads mosse förväntas inte ha någon nämnvärd negativ påverkan på Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga, dess skyddsvärda flora och fauna eller dess livsmiljöer. Detta med anledning av åtgärdernas omfattning samt skyddsåtgärder som kommer vidtas under anläggningstiden med hänsyn till de fåglar som omfattas av direktivet liksom Natura 2000-området.

3.5.4. Nulägesbeskrivning

Själva Hagestads mosse omfattas inte av något naturreservat dock ligger den i närheten av både naturreservatet *Hagestad - Järarna* samt naturreservatet *Hagestad*, se figur 13 nedan.

Figur 13. Hagestads mosse i förhållande till närmaste naturreservat, vilka är markerade med grönt. Bild från Länsstyrelsen.

3.5.5. Förväntad miljöpåverkan

De aktuella åtgärderna inom Hagestads mosse bedöms inte ha någon nämnvärd negativ påverkan på naturreservaten *Hagestad - Järarna* samt *Hagestad* och dess skyddsvärda natur på grund av de avstånd som föreligger.

3.6. Miljö kvalitetsnormer

3.6.1. Nulägesbeskrivning

Det finns fyra förordningar om miljö kvalitetsnormer, miljö kvalitetsnormer för luft (SFS 2010:477), en för olika parametrar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt en förordning om förvaltning av kvalitén på vattenmiljön (SFS 2004:660) och en för omgivningsbuller (SFS 2004:675).

Tyge å mynnar i vattenförekomsten Östra sydkustens kustvatten och vidare till Södra Östersjön. Den ekologiska statusen för vattenförekomsten uppnår idag till Måttlig och den kemiska statusen uppnår idag till God med undantag för bromerad difenyleter, kvicksilver samt kvicksilverföreningar. Krav på att vattenförekomstens ekologiska status ska uppnå God finns till år 2027.

3.6.2. Förväntad miljöpåverkan

Anläggandet av spången och den pålade bron med dess tillfälliga och begränsade omfattning medför att miljö kvalitetsnormerna för luft och buller inte kan komma att beröras. Det förväntas inte heller medföra risk för att miljö kvalitetsnormen för vatten överskrids. Dock kommer påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten under anläggningstiden närmare utredas i den kommande MKB:n.

Inget vatten som kan beröras nedströms Hagestads mosse finns angivet i Naturvårdsverkets författningssamling för fisk- och musselvatten.

3.7. Kulturmiljö

3.7.1. Nulägesbeskrivning

Området kring Hagestads mosse är i sig rikt på kulturlämningar vilket gör den planerade cykelvägen till en attraktiv sträckning för turister och närboende. Inom det aktuella området för cykelbron förekommer inga registrerade fornlämningar, se figur 14.

Figur 14. Hagestads mosse i förhållande till närmaste fornlämningar. Bild från Riksantikvarieämbetet.

3.7.2. Förväntad miljöpåverkan

Den planerade åtgärden i södra delen av mossen förväntas inte ha någon påverkan på dessa.

3.8. Landskapsbild

3.8.1. Nulägesbeskrivning

I dagsläget finns en tvåfilig vägbro över den aktuella delen inom Hagestads mosse. Den planerade åtgärden med spång och en ny bro kommer förändra landskapsbilden initialt vid södra delen av mossen.

3.8.2. Förväntad miljöpåverkan

Den pålade spångens och bronns påverkan på landskapsbilden förväntas bli lindrig. Detta då det redan finns en tvåfilig vägbro med samma sträckning, samt kommer anläggningen i möjlig utsträckning utformas för att smälta in i miljön.

3.9. Kumulativa effekter

I dagsläget finns ingen kännedom om andra planerade åtgärder i närområdet som riskerar samverka med aktuell verksamhet och ge upphov till kumulativ effekt på de naturvärden som finns i området.

4. Omfattning av miljökonsekvensbeskrivningen

4.1. Nollalternativ

Nollalternativet i detta fall innebär att bron för gång- och cykeltrafik inte anläggs.

4.2. Bedömning om miljöpåverkan

Verksamhetsutövaren ska i samrådsunderlaget, enligt 8 § 8 pkt. miljöbedömningsförordningen (2017:966), göra en bedömning i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas. Enligt 10 § Miljöbedömningsförordningen ska hänsyn tas till:

1. verksamhetens utmärkande egenskaper
2. verksamhetens lokalisering
3. de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

Sammantaget bedömer Trafikverket att den planerade verksamheten ej kan anses medföra betydande miljöpåverkan enligt miljöbedömningsförordningen. Detta utifrån att den pålade spången och bron enbart förväntas ge en lokal inverkan på naturvärdena inom mossen under anläggningsfasen. Kulturvärden, riksintressen för friluftsliv och naturvård, område för Natura 2000, nedströms vattendrag, landskapsbild och närboende förväntas ej påverkas negativt av åtgärden.

4.3. Samrådsrets

Trafikverket har bedömt att vattenverksamheten inte utgör en betydande miljöpåverkan och utgår därför från kraven i 6 kap. 24 § miljöbalken gällande samrådsrets. Utöver samråd med Länsstyrelsen Skåne, Ystad-Österlenregionens miljöförbund och Ystad kommun skickas samrådsunderlaget till Försvarsmakten, Naturskyddsföreningen i Ystad, Skånes Ornitologiska Förening, dikningsföretaget, intilliggande fastighetsägare inom 300 meter och Hagesta Byalag. Samrådsretsen kan komma att utökas om nya uppgifter framkommer under samrådsprocessen eller om Länsstyrelsen beslutar att åtgärden utgör en betydande miljöpåverkan.

4.4. Tidsplan

Trafikverkets tidsplan för ansökan om tillstånd till vattenverksamhet är att under sensommaren och hösten 2021 ha samråd med samrådsretsen. Därefter sker utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen utifrån beslut om betydande miljöpåverkan för att under våren 2022 begära saken prövad hos Mark- och Miljödomstolen i Växjö.

4.5. Avgränsning i miljökonsekvensbeskrivningen

Tillståndsansökan avser anläggandet av spång samt bron med tillhörande åtgärder som grävning, fyllning och pålning.

Då det aktuella området omfattas av strandskydd med anledning av Mossabäcken/Tyge å som rinner genom mossen liksom att det småvatten som rinner vid Hagestad mosse är biotopskyddat strider anläggandet mot 7 kap. 11 och 15 §§ miljöbalken. Dispens från biotop- och strandskyddet kommer att hanteras inom ramen för vägplanen för hela sträckan Hammar-Skillinge och kommer därför inte tas med i miljökonsekvensbeskrivningen för vattenverksamheten.

4.6. Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen

Sammanfattning

Inledning

- Bakgrund och syfte
- Områdesbeskrivning
- Allmänna intressen
- Enskilda intressen
- Planer och program

Miljöbedömning

- Syfte och process
- Undersökning och avgränsning
- Bedömningsgrunder för MKB

Alternativ

- Planförslag
- Alternativ lokalisering och utformning
- Nollalternativ
- Val av alternativ

Miljökonsekvenser

- Naturmiljö
- Markmiljö
- Vattenmiljö
- Hälsa och säkerhet

Resurshushållning

Miljökvalitetsnormer

Uppfyllelse av miljökvalitetsmålen

Samlad bedömning

Uppföljning

Källor och Referenser

Omfattningen av det slutliga underlag som ska inges med ansökan förutsätts komma att diskuteras vidare på samrådet.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 211 18 Malmö. Besöksadress: Gibraltargatan 7.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se